

(Innehåller fdbb. 225—304.)

Pietisten.

Trettiondetredje årgången,

innehållande

Predikningar öfver våra nya Högmesfotexter.

Tredje Häftet.

September 1874.

Stockholm,

tryckt hos A. E. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1874.

Om lustiga uttryck i predikan.

Käre Broder! Det är utan twifwel en ganska wigtig sak, på hwad sätt och med hwilka uttryck man frambär den gubdomliga sanningen. Det ligger wäl nära till hands att tänka, att blott man predikar det rena, fria evangelium till själars frälsning och uppbyggelse, så kommer det icke så noga an på uttrycken. Jag måste också medgifwa, hwad många weta, att jag sjelf förut icke varit nogräknad i den delen, samt ringa åttat anmärkningar, som gjorts deröfwer. Men jag har nu andra tankar derom. Jag tror icke det är godt och helsosamt att i evangelii förkunneelse begagna lustiga uttryck, de der äro egnade att uppwäcka åhörarnas stratt. Att den gubdomliga sanningen, klart och lefwande framställs, så att hon tränger till hjertat och fröjdar hjertat, äfwen kan hos dem, som höra, framkalla ett leende, det är en naturlig sak, och derom är här icke fråga, såsom du wäl förstår. Nej, det är godt, när hjertat af det saliga budskapet så förnöjes, att också munnen måste le. Swarpå man wäl också kan till en del tillämpa Davids ord: När Herren Zions fångar lösande warder, då skall vår mun full med löje wara och vår tunga full med fröjd (Ps. 126: 2). Men här är en annan sak i fråga; det gäller nemligen uttryck, som genom sin lustighet äro egnade att framkalla stratt. Hwad som angående dylika uttryck bragt mig på andra tankar, är hufwudsakligen följande:

Först och främst ser jag icke, att det står någonstädes strifwet, att Kristus och hans apostlar hafwa brukat sådana uttryck i sin predikan. Och jag tror, att ju närmare wi kunna komma deras predikan icke allenast i anseende till innehållet utan också i anseende till sättet, desto bättre är det. Det är naturligt: alltid är innehållet det förnämsta, så att wi predika detsamma, som Kristus och hans apostlar hafwa predikat, men när innehållet är rätt och godt, så är det ännu alltid mycket lefsamt, derest man om predikan kan med sanning säga: "på det sättet plågade Kristus och hans apostlar icke tala". Och gäller det för åhörarna icke allenast att se till, hwad de höra, utan också huru de höra, så gäller det utan twifwel lika wäl för predikanterna att se till icke allenast hwad de predika, utan också huru de predika. Wi äro kallade att wara Kristi efterföljare, och gäller det ordet någonsin, så gäller det otwifwelaktigt framför allt predikan, och det i alla afseenden, både i anseende till innehåll och sätt. Men der wi hafwa felat, höra wi icke blygas att låta straffa oss till bättring, ehö det wara må som wisar oss, att wi icke följt Kristi efterbörne. Ly kommer än rättelsen genom en owän och ogudaktig, så kommer den dock från Gud.

För det andra äro sådana der lustiga uttryck icke helsosamma för predikanten sjelf. Wore det så, att ett dylikt uttryck endast oförhappandes komme öfwer hans läppar såsom en plump i predikan, wore det icke så farligt. Men nu är förhållandet ofta ett annat. När man sagt ett lustigt ord, så att åhörarna stratta, då ligger der för predikanten sjelf en gruslig frestelse att tycka, att det war bra sagdt, så att han kan känna en hemlig förnöjelse derwid. Menniskohjertat är ett argt ting. Och tänk efter: har du aldrig sjelf känt det så wid ditt predikande? Då är du mycket frommare än jag. Men se nu: är man icke waken öfwer detta, så att man annammar tuktan, då blir nästa steg det, att man börjar omständligare utbreba det der lustiga, så att det blir ännu lustigare, eller att man far efter nya lustiga infall o. s. w. War wiß: der är icke liten fara för handen; ja der är en af de albra största faror å färde, nemligen den faran att tycka om sig sjelf och börja i sin predikan jaga efter sådant, om hwilket åhörarna skola tycka, att det war bra sagdt. Käre broder, du wet utan twifwel, huru förfärlig och dock huru mäktig den frestelsen är för en pre-

bilant. Må Gud efter sin barmhertighet bewara oss i sin fruktan. Annars är det snart ute med oss, och det skall då icke länge dröja, innan vi äro sådana predikanter, hwilka icke så mycket se efter, huru själar må dragas till Jesus, som fastmer huru vi sjelfwa må blifwa omtydda såsom predikanter. Men hwad afund, förtal, mistrogenhet och annat dylikt som deraf uppkommer mellan predikanter, det behöfwer jag ju icke säga dig. Gud beware oss i nåd. Oss är ju icke omöterligt, hwad satan i sinnet hafwer. Gifwe Gud, att ingen more, som här lidit steppsbrott! O låtom oss bedja Gud om nåd att afwen här, ja framförallt här se på Jesus och annamma tuktan till bdmjukhet och rättelse.

För det tredje äro sådana der lustiga uttryck icke helsosamma för de kristna, som höra predikan. De tjena icke till uppbyggelse, ty gjorde de det, så skulle utan twifwel Kristus och hans apostlar hafwa brukat dylika uttryck. De tjena widare icke till klarhet, ty ingen har varit så angelägen om klarhet i evangelium som Kristus och hans apostlar, och de hafwa dock icke brukat sådana uttryck. Icke heller finnes det någon sak, som icke genom enkel framställning kan göras lika klar som genom lustiga uttryck, de der förorsaka strätt. Men ännu mer. De bästa kristna hafwa lött och äro icke alltid så waka, som de borde. Deraf följer, att de genom wanan att höra sådana för det naturliga sinnet upplifwande uttryck lätteligen kunna afwänjas från det enkla och enfalbiga evangelium, så att de tycka, att ett föredrag är torrt, om icke deri förefomma sådana lustigheter. Och har du aldrig efter en sådan predikan wid samtal hört, huru en och annan kristens sinne kunnat wara så upptaget af de lustiga uttrycken, att det synes som more dessa det wäsentliga, som han behållit af predikan? Deraf kan du lätteligen förstå, huru sådana lustigheter hafwa det med sig, att de för de kristna förtaga mycket af den wälsignelse, hwilken de kunde hafwa af det verkligt uppbyggeliga, som predikan kan innehålla. Dessutom gifwas andra kristna, på hwilka lustiga uttryck göra ett smärtsamt, ja pinsamt intrång och hwilka på det sättet beröfwat mycket af den uppbyggelse, som de skulle kunna hafwa af det predikade ordet. Men när vi sådant weta, då må vi också besinna, att vi såsom predikanter icke äro satta att någonstädes göra evangelium hinder. Nej, more det också blott en enda kristen bland våra åhörare, som på det ena eller andra sättet kunde taga skada, så må Gud göra det wigtigt för oss, att vi äro satta att wara afwen denne ene till uppbyggelse.

För det fjerde göra lustiga uttryck skada för evangeliets framgång bland de ogudaktiga. Vi weta, huru de ogudaktiga wakta på de kristna för att på dem finna någon fläck, hwilken de må kunna begagna såsom ett stöb för sin egen säkerhet. Vi weta också, huru för denna orsaks skull det är wigtigt för en kristen attakta på sitt lefwerne, på det han icke må bereda den ogudaktige något sådant stöb. Men i ännu högre grad gäller detta evangeliets predikan. Det är de ogudaktiga och de fariseer angeläget att finna en flärm emot denna predikans ljus. Och aldrig kunna de finna en bättre flärm än det, om de höra evangelium predikas på ett lustigt eller lättfinnigt sätt. Det stöter dem tillbaka, förbittrar dem och befäster dem i deras ogudaktighet eller egenrättfärdighet. Nu kan någon säga: "Men deras förbittring har ju då sin egentliga grund i fiendskap mot sjelfwa evangelium". Sannt säger du, men vi fråga: hwarifrån är det väl evangelium skall skaffa Kristus en brud om icke ur deras hop, som äro fiender? Hwar höll du sjelf till, när evangelium fängade dig? War du icke en fiende på den tiden? O låtom oss besinna, att vi äro satta till att med evangelium vinna fienderna, sjelfwa fienderna, publisaner, skötor, fariseer — allt åt Kristus. Men då böra vi ju icke genom ett sådant prebikosätt, som icke liknar Kristi, lägga hinder och stötestenar i deras väg. Man ser ju icke, att fiskare, när de lagt ut nätet, ställa till något sådant, som kan strämma fiskarna bort från det håll, derät nätet ligger. Eller huru? Gud beware oss för sådant, när det gäller att braga själar till honom, som köpt dem med sitt eget blod. Men säger du: "werlden vill ju sjelf blifwa hinbrad, ty wille hon det icke, så skulle hon icke söla stöb för sin säkerhet". Sannt säger du, men om jag ser, att hon sjelf vill blifwa hinbrad, då må det ju blifwa mig riktigt angeläget att icke rusa åstad och hjälpa henne i den delen. Vi äro ju i stället satta till att truga och nödga dem, som icke wilja komma.

Och när vi se, huru världen och fariseerna uti de lustiga uttrycken söla ett stöd emot evangelium, menar du då, att det skulle stada, om vi, genom att i detta afseende bättra oss, unbanryckte dem det stödet? Djeswulen lärer wissertligen bereda dem stöd nog ändå, utan att vi hjälpa honom dermed. Käre broder, saken är af aldra yttersta wigt, och ju mer vi se, att Gud trots sådana ber och alla andra synder i predikningen dock wälsignar sitt ords predikan, desto mer böra vi winnlägga oss att uplägsna allt, som på något håll kan wara någon själ till något hinder. Eller hwad menar du? Tror du icke, att en omsorgsfull landbrukare blir desto mer omsorgsfull, ju bättre det går med hans landbruk? Och tänker du icke, att det kan hafwa någon tillämpning på arbetet i Guds stora åkerbruk? Jo wissertligen.

Alltså låtom oss winnlägga oss om hellosamma ord, och ju mer Gud wälsignar vårt arbete, låtom oss desto mer i Herrens fruktan jaga efter det, som "wäls lyder" (Phil. 4: 8), att vi må wara själar till gagn och "husherren till heber". Men när vi syndat och blifwa näpsta, låtom oss taga näpsten emot. Och om Herren icke bland våra wänner finner sådana, som kunna eller hafwa mod att näpfa oss, så låtom oss icke misthåda, att Han nödgas begagna våra fiender dertill. Nej, säger än din fiende något, som är sannt, så är dock sanningen från Gud.

Farmål! Gud gifwe oss nåd att wandra i anden och Herrens fruktan samt ju mer och mer förwandlas till Herrens Jesu likhet. Amen.

P. W.

Från Expeditionen.

✎ Af omtrycket å Predikningarna af C. D. Rosenius och P. Waldenström är första delen utkommen. Pris för köpare är 3,25 Rmt. Wid kontant handel i Expeditionen säljes exemplaret häftadt för 2,75 Rmt, hwarjemte, när tio exemplar på en hand köpas, ett gratisexemplar lemnas. Andra delen utkommer, wille Gud, under loppet af nästa månad.

✎ Prennumeranter på dessa predikningar, hwilka icke ännu inbetalt den sednare hälften af prenumerationsavgiften, anmodas wänligen att med det snaraste göra det.

✎ Af de gamla Pietist-årgångarna, hwilka innehållit predikningar, finnes hos Pietistens Expedition att få

af årg. 26 (för 1867)	häft. 1, 2, 3, 4.
" " 28 (för 1869)	" 2, 3, 4.
" " 29 (för 1870)	" 2, 3, 4.
" " 30 (för 1871)	" 1, 2, 3, 4.
" " 31 (för 1872)	" 2, 4.

Priset är wid kontant handel 50 öre för årgång eller 4 häften.